

Magdalena Dziurlikowska på APA Gallery

Vad är en "kvinna"? Och vad är hon värd? Det är frågor som varken är nya eller originella. Det kan tyckas tjatigt, till och med anakronistiskt att ställa dem, och dessutom i vår del av världen, i just vårt samhälle. Men det är de tankar som, likt en blinkande varningssignal, kvarstår i mitt huvud efter att jag sett Magdalena Dziurlikowskas utställning *Man och barn* på APA Gallery. För hon lyckas med konsten att utifrån det självupplevda, humor och ett avskalat bildspråk gå djupare och röra om i våra mest existentiella och gäckande spörsmål.

Dziurlikowskas konstnärskap har oftast en feministisk prägel. Genom främst film, foto och text utforskar hon konsekvent olika frågor om genus och identitet; om kvinnlighet i synnerhet och dess möjliga förskjutningar i tid och rum. Dziurlikowska gräver där hon står. Hennes filmer är iscensatta dokumentärer där konstnären själv både utgör stoffet i berättelserna och oftast spelar de olika rollerna. Det intima och självbiografiska genomsyrar hennes verk. Gränsen mellan fiktion och verklighet blir hårfin.

I tidigare filmer har Dziurlikowska behandlat förhållande mellan mor och dotter, ett arketyriskt tema med flera dimensioner. Som i *Mother of Pearl* och *Porcelain Princess*, där konstnären återvänder till och återskapar sin egen relation med modern, vars porträtt lyser klarast. Ytterligare andra verk har handlat om konstnärens frivilliga barnlöshet, och indirekt om ett avståndstagande från moderskapet för egen del. Gemensamt för dessa filmer är att de, förutom det uppenbara ämnet, tar upp olika upplevelser eller aspekter av att vara kvinna. I ett poststrukturalistiskt perspektiv tecknar de ett nät av kännetecken och ord som tillsammans bildar föreställningen om kvinnan och förväntan på hennes prestation. Något som reproduceras och ärvs i rakt nedstigande led. Inte undra på att igenkänningsfaktorn i dessa filmer är hög.

I den pågående filminstallation *Man och barn* på APA Gallery är temat moderskap åter aktuellt. Den här gången följer vi Dziurlikowska in i något av en livsåskådningsresa som tar form av ett inre samtal om längtan att få barn. Vid närmare fyrtio år söker konstnären förverkliga drömmen om kärnfamiljen. Och då är det bråttom, som de

kulturella och biologiska konventionerna har lärt oss. För om det är en känslig och kritisk ålder för varje människa, är det särskilt så för en kvinna.

”Man och barn, allt det som jag vill ha, men inte har i mitt liv”. Så börjar konstnärens text till utställningen. Filmens inledande scen med såpbubblor och röda rosblad, blir upptakten till en odysse genom vilken konstnären rannsakar sina tankar och känslor. Hon undersöker möjligheter och begränsningar, och fantiserar om framtida alternativ för barnalstring. Förslag från psykologer, läkare och vänner leder konstnären vidare; till att ompröva idéer, fatta olika beslut eller få ökad självkännet. Kontrasten mellan den skimrande, romantiska visionen om familjelyckan och den ensamma kvinnans verklighet i en anonym lägenhet är påtaglig. Mot slutet av filmen ifrågasätter psykologen om det verkligen är ett barn eller föreställningen om familjen som Dziurlikowska strävar efter. Kanske handlar det snarare om en annan sorts längtan – att hitta någon att älska för att på så sätt komma undan ensamheten, flyktigheten, döden.

Det personliga och humoristiska i kombination gör att Man och barn bitvis bränner till på riktigt. För även bakom de roliga scenerna framträder det klart hur kvinnor och män ”görs” och värderas olika genom våra välunderbyggda konstruktioner. När en kvinna medvetet väljer barnlöshet måste hon försvara sin kvinnlighet. När hon senare bestämmer sig för att skaffa familj ska hon genomgå en liknande prövning. En kvinnas ägg är knappt dugliga efter fyrtio fyllda; en man kan donera sina spermier upp till 52 år. Vi internaliserar dessa idéer och gör dem till verklighet. Trots att verkligheten bjuder på oräkneliga exempel som strider mot våra generaliseringar. I slutändan är det fortfarande biologin som definierar kvinnan, i mycket högre grad än den formar mannen.

Detta blir smärtsamt tydligt när jag tänker bortom den västerländska i-landskontext som filmen och konstnärens erfarenheter utgår ifrån. Dziurlikowska kommer aldrig att hotas av syraattacker, misshandel eller tvångsaborter på grund av utebliven fertilitet eller fostrets kön.

Dziurlikowskas personliga resa slutar inte när filmens eftertexter rullar. Om du vill veta hur det går föreslår jag en tur till APA Gallery.

Gabriela López

Foto: Henrik Peel. APA Gallery, Gävlegatan 1, Stockholm. Utställningen pågår under perioden 1 oktober – 30 oktober 2015